Il-Kummissjoni Ewropea

nru. 56 Ġunju 2012

IS-SAJD U L-AKKWAKULTURA FL-EWROPA

- **L-Akkwakultura: potenzjal għall-iżvilupp**
- It-tonn tal-pinna blu: kooperazzjoni max-xjentisti
- Internazzjonali: miżuri għaż-żamma tal-kooperazzjoni
- Tikkettar: aktar komplet, aktar ċar, aktar preċiż
- Suppliment: dokumenti biex nifhmu aħjar l-akkwakultura

Affarijiet Marittimi u s-Sajd

Konferenzi u laqgħat

NASCO, laqgħa annwali, Edinburgu (ir-Renju Unit), 5-8 ta' Ġunju 2012
Sit tal-internet: www.nasco.int
E-mail: hq@nasco.int
Tel.: +44 (0)131 228 2551

IATTC, laqgħa tal-partijiet, La Jolla, California (l-Istati Uniti), 18-29 ta' Ġunju 2012
Sit tal-internet: www.iattc.org
E-mail: info@iattc.org
Tel.: +1 858 546 71 00

Aġenda istituzzjonali

Kummissjoni "Sajd" tal-Parlament Ewropew
Sit tal-internet: www.europarl.europa.eu
E-mail: ip-PECH@europarl.europa.eu
Tel.: +32 2 284 49 09 (Brussell)
jew +33 3 88 17 67 69 (Strasburgu)
- 19-20 ta' Ġunju 2012, Brussell (il-Belġju)
- 10-11 ta' Lulju 2012, Brussell (il-Belġju)

Kunsill "Agrikoltura u Sajd" tal-Unjoni Ewropea
Sit tal-internet: www.consilium.europa.eu
- 12 ta' Ġunju 2012, Lussemburgu (il-Gran Dukat tal-Lussemburgu)
- 16-17 ta' Lulju 2012, Brussell (il-Belġju)

2 KALENDARJU

3 EDITORJAL
Akkwakultura li għandha bżonn l-iżvilupp

4 AĦBARIJIET
It-tonn tal-pinna blu: kooperazzjoni max-xjentisti

5 LENTI FUQ
L-akkwakultura: potenzjal għall-iżvilupp

8-11 AĦBARIJIET
Stokkijiet maqsuma: azzjoni biex tinżamm il-kooperazzjoni
Tikkettar: huwa dejjem aħjar li ninfurmaw lill-konsumaturi

12 FIL-QOSOR

Nota għall-qarrejja
Nilqgħu l-kummenti jew suġġerimenti tagħkom fuq dan l-indirizz:
European Commission – Directorate-General for Maritime Affairs and Fisheries – Information, communication, inter-institutional relations, evaluation and programming Unit – Rue de la Loi/Wetstraat 200 – B-1049 Brussels
jew b'faks fuq (+32) 2 297 95 64, b'referenza għal *Is-Sajd u l-Akkwakultura fl-Ewropa*. E-mail: fisheries-magazine@ec.europa.eu

- Il-websajt ta' Maria Damanaki, il-Kummissarju Ewropew għall-Affarijiet Marittimi u s-Sajd **> http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/damanaki/index_en.htm**
- L-applikazzjoni: L-Atlas Ewropew tal-Ibħra **> http://ec.europa.eu/maritimeatlas**
- Il-websajt tematiku tas-sajd **> http://ec.europa.eu/fisheries**
- L-indirizz tal-websajt tal-Affarijiet marittimi **> http://ec.europa.eu/maritimeaffairs**

Is-Sajd u l-Akkwakultura fl-Ewropa hija rivista ppubblikata mid-Direttorat Ġenerali għall-Affarijiet Marittimi u s-Sajd: tal-Kummissjoni Ewropea.
Titqassam b'xejn fuq talba ta' abbonament (ara l-kupun fuq il-paġna 12). *Is-Sajd u l-Akkwakultura fl-Ewropa* toħroġ ħames darbiet fis-sena u tinsab ukoll fuq is-sit tal-internet tad-DĠ għall-Affarijiet Marittimi u s-Sajd: **http://ec.europa.eu/fisheries/documentation/magazine/index_mt.htm**
Editur: Kummissjoni Ewropea, Direttorat Ġenerali għall-Affarijiet Marittimi u s-Sajd, Direttur Ġenerali.
Riżerva: Waqt li d-DĠ għall-Affarijiet Marittimi u s-Sajd huwa responsabbli għall-produzzjoni ġenerali ta' din ir-rivista, il-Kummissjoni la tassoċja ruħha u l-anqas ma tapprova, b'ebda mod, il-fehmiet miġjuba f'din il-pubblikazzjoni. Kull dikjarazzjoni li ssir f'din ir-rivista b'ebda mod ma tista' tiġi interpretata bħala li tirrifletti l-pożizzjoni tad-DĠ għall-Affarijiet Marittimi u s-Sajd tal-Kummissjoni Ewropea.
Il-Kummissjoni ma tagħtix garanzija tar-reqqa tal-fatti mogħtija f'din il-pubblikazzjoni.
Il-Kummissjoni jew kull persuna li taġixxi f'isimha ma taċċetta ebda responsabbiltà għal kull użu li jista' jsir minn din ir-rivista.
© Unjoni Ewropea, 2012
Ir-riproduzzjoni hija awtorizzata, kemm-il darba jissemma' s-sors.
Ritratt ta' fuq il-qoxra: © Reporters
Illustrazzjonijiet (*Acipenser baerii – Cyprinus carpio*): © Scanfish

Printed in Belgium – Stampat fuq karta bajda ħielsa mill-klorur

EDITORJAL

Akkwakultura li għandha bżonn l-iżvilupp

"L-Unjoni Ewropea għandha tippromwovi akkwakultura sostenibbli, kompetittiva u diversa, appoġġata mill-iktar riċerka u teknoloġija avvanzata, billi ssolvi l-problemi tal-aċċess u l-ostakoli amministrattivi."

Din is-sentenza hija meħuda mir-riforma għall-Politika Komuni tas-Sajd proposta mill-Kummissjoni Ewropea f'Lulju 2011. Hija tiddeskrivi fil-qosor il-politika tal-UE fil-qasam tal-akkwakultura: il-ħarsien tal-ambjent, l-iżvilupp ekonomiku, ir-riċerka xjentifika, l-innovazzjoni teknoloġika u l-faċilitazzjoni amministrattiva. L-għan tar-riforma huwa li tiżviluppa l-potenzjal sħiħ tal-akkwakutura tal-UE u li tibdel l-isfidi attwali f'opportunitajiet. Ir-riforma għandha wkoll l-għan li tistimula l-produzzjoni Ewropea, għax f'dan ir-rigward wieħed jista' jinnota staġnar matul dawn l-aħħar snin. Jekk kien hemm żvolta importanti fl-akkwakultura tal-ħut tal-baħar fl-Ewropa, prinċipalment minħabba t-tqegħid fuq is-suq ġenerali ta' prodotti ġodda bħas-salamun, l-ispnott, il-paġell u l-barbun imperjali, is-setturi tradizzjonali bħat-trobbija tal-ħut fl-ilma ħelu jew it-trobbija tal-molluski, li jirrappreżentaw nofs il-produzzjoni Ewropea, għaddew minn staġnar jew tnaqqis.

Il-kawżi ta' dan l-istaġnar huma diversi: ostakoli amministrattivi, kompetizzjoni għall-ispazju fiż-żona kostali, nuqqas ta' varjetà fil-prodotti, nuqqas ta' appoġġ min-naħa tal-organizzazzjonijiet finanzjarji, nuqqas ta' informazzjoni għall-konsumaturi...

Għalhekk jinħtieġ li tittieħed azzjoni biex is-settur ikun jista' jiżviluppa l-potenzjal konsiderevoli tiegħu. Fl-Ewropa għandna kompetenza evidenti fl-akkwakultura. Hemm tradizzjoni gastronomika li tiftaħ is-swieq għal trobbija ta' kwalità. Hemm talba dejjem akbar fir-rigward ta' prodotti tajbin għas-saħħa b'valur nutrittiv għoli.

Għalhekk l-awtorità pubblika għandha rwol biex tappoġġja s-settur u tippromwovi din l-opportunità reali ta' żvilupp. Biex tikseb dan, il-Kummissjoni għandha taħdem mill-qrib mal-Istati Membri sabiex tagħti l-appoġġ meħtieġ lis-settur tal-akkwakultura.

L-awtorità pubblika għandha wkoll timmobilizza l-protagonisti tas-settur: l-industrija, fuq skala żgħira u fuq skala kbira, kull element tal-katina tal-provvista, iżda wkoll il-konsumaturi u r-rappreżentanti tas-soċjetà ċivili. Fil-livell tal-UE, il-Kummissjoni tipproponi li jiġu żviluppati linji gwida strateġiċi li jidentifikaw prijoritajiet u għanijiet ġenerali. Sussegwentement, l-Istati Membri ser ikunu mistiedna biex jadottaw il-pjanijiet pluriannwali tagħhom għall-akkwakultura. F'dan il-qafas ġdid, l-Istati Membri ser ikollhom il-possibbiltà li jiskambjaw l-aħjar prattika, jitgħallmu mill-esperjenzi ta' xulxin u jaħdmu flimkien.

F'din il-perspettiva, il-Kummissjoni Ewropea, flimkien mal-awtoritajiet Awstrijaċi, organizzat konferenza Ministerjali dwar il-futur tal-akkwakultura fil-11 ta' Mejju f'Salzburg. L-għan kien li ssir diskussjoni mal-protagonisti kollha dwar ir-rwol li l-Unjoni Ewropea jista' jkollha sabiex tippromwovi l-iżvilupp tal-akkwakultura.

L-editur

It-tonn tal-pinna blu: kooperazzjoni max-xjentisti

L-ICCAT tniedi appell għas-sajjieda, kemm dawk professjonisti u kemm dawk li jistadu għar-rikreazzjoni. L-organizzazzjoni għandha bżonn li dawn jikkollaboraw magħha sabiex imexxu programm ta' riċerka importanti, maħsub biex jinkiseb aktar għarfien dwar speċi ewlenija: l-istokk tat-tonn tal-pinna blu fl-Atlantiku.

Mill-2009, l-ICCAT (1) bdiet tikkoordina programm wiesa' ta' riċerka mmirat lejn l-istokk tat-tonn tal-pinna blu fl-Atlantiku. Magħruf max-xjentisti bl-isem kodiċi tiegħu "GBYP", dan il-programm għandu l-għan li jikseb għarfien aħjar tal-ispeċi sabiex tkun tista' ssir ġestjoni aktar razzjonali u sostenibbli tagħha.

Fil-fatt, it-tonn tal-pinna blu għad għandu ħafna aspetti dubbjużi, b'mod partikolari fil-livell tar-rotot tal-migrazzjoni tiegħu, fl-aġir matul ir-riproduzzjoni, fit-trobbija taż-żgħar, fir-realtà tal-eżistenza taż-żewġ stokkijiet Atlantiċi (tal-Lvant u tal-Punent), eċċ.

L-isponsor prinċipali tal-GBYP huwa l-Unjoni Ewropea. Iżda dan il-programm jibbenefika wkoll mill-appoġġ finanzjarju ta' diversi msieħba privati (b'mod partikolari tal-industrija tat-tonn, tan-nases, eċċ.) u pubbliċi (istituzzjonijiet xjentifiċi, l-Istati Uniti u partijiet oħra kontraenti tal-ICCAT). Dan jinkludi osservazzjonijiet mill-ajru, il-ġbir u l-analiżi tad-dejta dwar il-qabdiet, ir-riċerki bijoloġiċi u ġenetiċi, l-iżvilupp ta' metodi ġodda tal-valutazzjoni u tal-immarkar tal-ħut individwali. Huwa dan l-aħħar punt tal-programm li jinteressana hawn.

Fit-tmiem tal-istaġun tas-sajd 2011, il-programm organizza l-ewwel serje ta' mmarkar konvenzjonali tat-tonn fil-Bajja ta' Biscay, fiż-żona tal-istrett ta' Ġibiltà u fil-Mediterran. B'hekk ġew immarkati madwar 4 000 tonn. L-għan ta' dan l-immarkar huwa mhux biss li jkun magħruf iċ-ċaqliq tal-ħut immarkat, imma wkoll biex ikunu jistgħu jiġu rfinuti ċerti parametri bħar-rata ta' mortalità naturali.

Sabiex tħeġġeġ lis-sajjieda jibagħtu l-immarkar li huma jsibu mat-tonn tal-pinna blu maqbud, l-ICCAT bdiet kampanja biex jittejjeb l-għarfien f'9 lingwi, inklużi l-Għarbi u l-Ġappuniż.

Jintużaw diversi tipi ta' mmarkar: immarkar konvenzjonali, li jintrabat mad-dahar tal-ħut, u mmarkar elettroniku. Hemm żewġ tipi ta' mmarkar elettroniku: dawk li jinqalgħu awtomatikament u li jittrasmettu d-dejta tagħhom permezz tas-satellita u dawk li jiġu inseriti fil-ħofra gastrointestinali tal-ħut, li jkunu jridu jerġgħu jinġabru peress li d-dejta tagħhom tinħażen fil-memorja interna tagħhom.

Sfortunatament, dan l-irkupru mhux dejjem ikun faċli. Fil-prinċipju, meta tinqabad il-ħuta, l-immarkar għandu jintbagħat lura lill-organizzatur tal-programm ta' riċerka, f'dan il-każ l-ICCAT, li l-uffiċċju prinċipali tagħha jinsab f'Madrid. Normalment, f'dan it-tip ta' riċerka, is-sajjieda jikkooperaw u jibagħtu lura l-immarkar li jsibu b'mod volontarju. Dan mhux dejjem ikun il-każ għar-riċerka mmirata lejn it-tonn tal-pinna blu.

Kampanja sabiex jittejjeb l-għarfien xjentifiku

Għall-programm ta' riċerka li għaddej bħalissa, *"ir-rata tar-ritorn hija ta' inqas minn 1 % fil-Mediterran u inqas minn 5 % fiż-żona Atlantika,"* jispjega Antonio Di Natale, il-koordinatur tal-programm tal-ICCAT. *"Dan mhuwiex biżżejjed biex inkunu nistgħu naslu għal konklużjonijiet xjentifiċi."*

Il-kuntest pjuttost strett u ssorveljat tas-sajd probabbilment jispjega din ir-rata ta' ritorn li hija anqas min-normal, kemm min-naħa tas-sajjieda professjonali u kemm min-naħa ta' dawk li jistadu għar-rikreazzjoni. L-ICCAT għalhekk iddeċidiet li tieħu serje ta' miżuri sabiex ittejjeb din ir-rata ta' ritorn.

L-ewwel nett, din bdiet kampanja biex iżżid l-għarfien għall-professjonisti u għal dawk li jistadu għar-rikreazzjoni, sabiex dawn jiġu mħeġġa jipparteċipaw. It-tieni nett, din tiggarantixxi l-kunfidenzjalità lis-sajjieda li jibagħtu lura l-immarkar. U t-tielet nett, hija żiedet l-ammont ta' kumpens li jingħatalhom. Fir-rigward tal-immarkar konvenzjonali, dan ġie miżjud għal EUR 50 għal kull marka. Għall-immarkar elettroniku, l-għotja hija ta' EUR 1 000.

Fil-kampanja tagħha, l-ICCAT għalhekk titlob lis-sajjieda kollha biex jikkollaboraw max-xjentisti. L-għan ta' dan il-programm fil-fatt huwa li jiġi sfruttat bl-aħjar mod dan l-istokk ta' valur kbir, kummerċjali u ekoloġiku. Fl-aħħar mill-aħħar, il-protagonisti kollha tas-sajd għandhom jiggwadanjaw minn dan il-programm.

Għal aktar informazzjoni:
http://www.iccat.es/GBYP/en/index.htm

(1) Il-Kummissjoni Internazzjonali għall-Konservazzjoni tat-Tonn tal-Atlantiku (ICCAT bl-Ingliż) hija l-organizzazzjoni reġjonali għall-ġestjoni tas-sajd responsabbli mill-impriżi tas-sajd tal-Atlantiku u l-Mediterran għat-tonn, il-pixxispad, il-marlin, il-klieb il-baħar u l-qabdiet inċidentali tagħhom.

LENTI FUQ

L-akkwakultura: potenzjal għall-iżvilupp

Il-konsum tal-ħut, tal-molluski u tal-krustaċji dejjem qiegħed jiżdied. Din id-domanda li dejjem tikber toffri prospetti għall-ġejjieni għall-akkwakultura. F'din l-edizzjoni u fl-erbgħa li jmiss, aħna ser nippreżentaw 10 speċi prinċipali tal-akkwakultura mkabbra fl-Unjoni Ewropea.

Skont l-istatistika uffiċjali l-aktar reċenti (2009), l-akkwakultura tammonta għal madwar kwart tal-produzzjoni ta' ħut, molluski u krustaċji tal-Unjoni Ewropea (UE), u l-bqija huwa magħmul mis-sajd. Dan jirrappreżenta madwar 1.3 miljun tunnellata ta' ikel. Il-produtturi prinċipali tal-UE huma, għall-ħut, ir-Renju Unit (is-salamun) u l-Greċja (il-paġell u l-ispnott) u, għall-frott tal-baħar, Spanja (il-masklu), Franza (il-gajdra) u l-Italja (il-gandoffli).

Ma' madwar 23 kg ta' prodotti akkwatiċi li bħalissa huma kkunsmati minn kull ċittadin Ewropew (li wieħed minn kull għaxra minnhom huma prodotti tal-akkwakultura tal-UE), wieħed irid iżid il-prodotti tal-akkwakultura importati, b'mod partikolari s-salamun (min-Norveġja), il-gambli tropikali (mit-Tajlandja, il-Bangladexx u l-Indja) u l-pangasius (mill-Vjetnam).

Fil-livell dinji, ir-rata tat-tkabbir hija aktar għolja. Skont l-Organizzazzjoni tal-Ikel u l-Agrikoltura tan-Nazzjonijiet Uniti (FAO), mill-118-il miljun tunellata ta' ħut, molluski u krustaċji kkunsmati fid-dinja fl-2009, 55 miljun, jiġifieri kważi nofs, ġejjin mill-akkwakultura. Mis-sena 2000, din il-produzzjoni żdiedet b'madwar 35 %. L-akkwakultura Ewropea mhix qed issegwi din it-tendenza globali, għaliex din ilha staġnata għal diversi snin.

10 speċijiet, 10 dokumenti

Sal-ħarġa numru 60, ser nippublikaw serje ta' 10 dokumenti ddedikati għall-ispeċijiet tal-akkwakultura l-aktar prodotti fl-Unjoni Ewropea, jiġifieri 2 dokumenti ma' kull ħarġa.

Kull dokument joffri informazzjoni dwar aspetti differenti: il-bijoloġija, it-tekniki differenti tat-tkabbir, il-produzzjoni u l-kummerċ, u l-valur nutrittiv tal-ispeċi. Fl-aħħar nett, hemm inkluża riċetta li tipproponi metodu sempliċi u appetituż kif wieħed jista' jsajjar il-ħut jew il-mollusk inkwistjoni.

L-ewwel żewġ dokumenti huma bbażati fuq l-isturjun u l-karpjun. Id-dokumenti ta' wara, skont l-ordni li ser jidhru fiha ser ikunu ddedikati għall-ispnotta u t-trota (nru. 57), għall-barbun imperjali u s-salamun (nru. 58), għall-paġell u għall-masklu (nru. 59), u fl-aħħar nett għall-gajdra u għall-gandoffli (nru. 60).

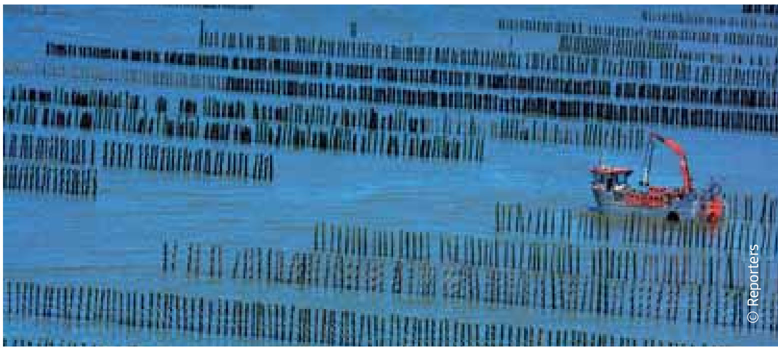

© Reporters

Mill-2009, l-UE adottat numru ta' standards dwar l-akkwakultura organika, inkluż għall-alka. Dan il-logo aħdar ifisser li l-ispeċi tkun ġiet prodotta b'attenzjoni partikolari għall-benessri u għall-bijodiversità tagħha, u b'impatt minimu fuq l-ambjent akkwatiku [1].

Wieħed mill-għanijiet tar-riforma attwali tal-politika komuni tas-sajd huwa t-tisħiħ tal-potenzjal tas-settur tal-akkwakultura tal-UE, it-titjib fil-kompetittività u s-sostenibilità tagħha kif ukoll il-promozzjoni tal-iżvilupp ta' prodotti ta' kwalità li ma jagħmlux ħsara lill-ambjent.

Kwalità

L-akkwakultura tal-UE hija sostenibbli u tiżgura aċċess għal prodotti tajbin għas-saħħa, siguri u ta' kwalità għolja għall-konsumatur. Din tipprovdi 80 000 impjieg dirett fiż-żoni kostali u rurali.

L-ispeċijiet prodotti fl-Ewropa huma tassew varjati. Jekk nibdew mit-tkabbir tal-ħut fi żminijiet medjevali, il-mod ta' tkabbir tal-annimali akkwatiċi evolva f'diversi direzzjonijiet u llum jippreżenta varjetà wiesa' ta' tekniki, ta' metodi, kif ukoll ta' tradizzjonijiet li ser nippreżentaw fil-grafika t'hawn taħt.

L-iżvilupp tal-metodi ta' tkabbir huwa bbażat fuq riċerka xjentifika tassew avvanzata, li tikkostitwixxi għarfien Ewropew ta' suċċess. B'hekk l-akkwakultura hija spazju ta' żvilupp li fil-futur ser jokkupa post dejjem aktar importanti fl-UE.

(1) Ara Is-Sajd u l-Akkwakultra fl-Ewropa, nru. 50, p. 10-11.

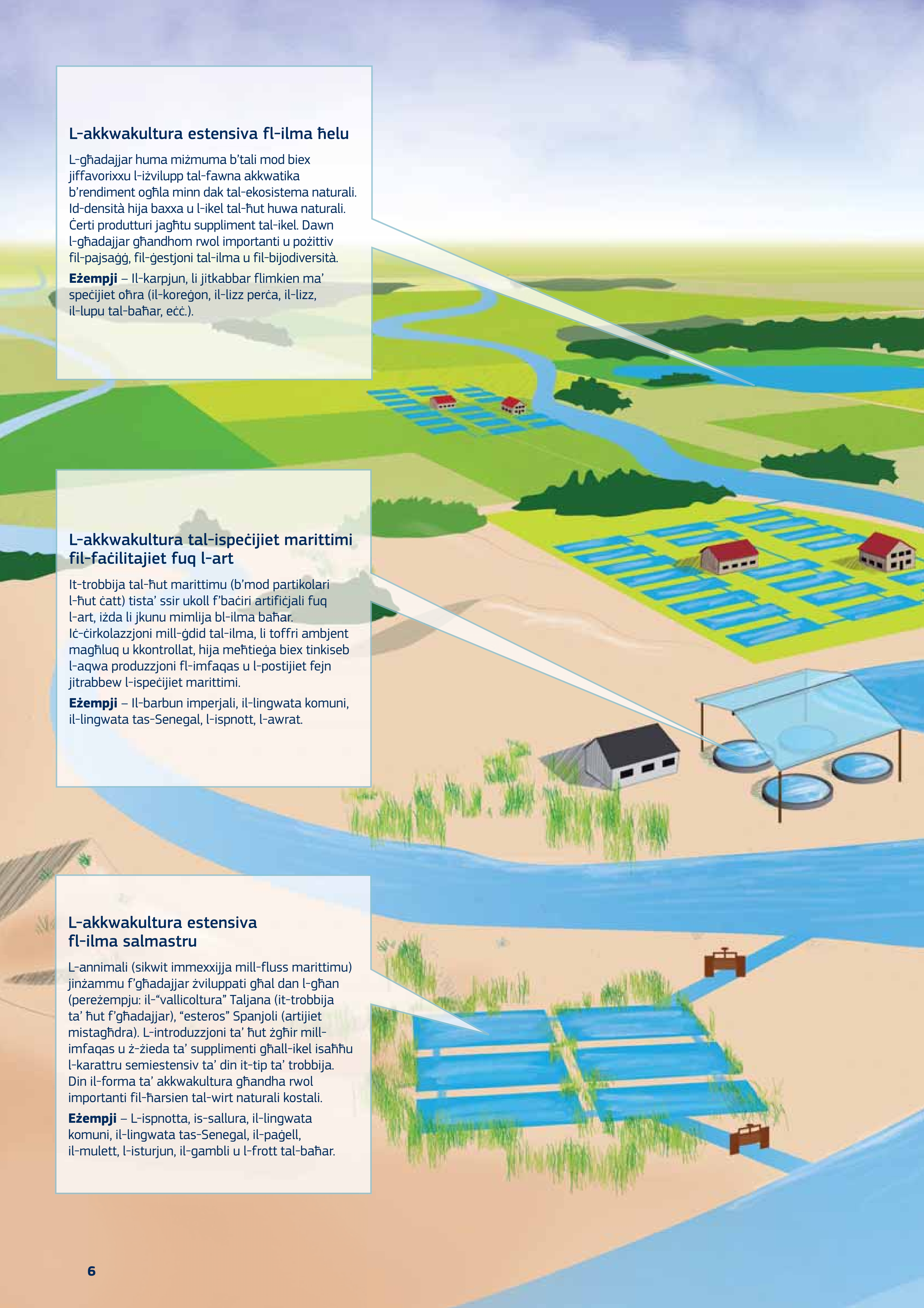

L-akkwakultura estensiva fl-ilma ħelu

L-għadajjar huma miżmuma b'tali mod biex jiffavorixxu l-iżvilupp tal-fawna akkwatika b'rendiment ogħla minn dak tal-ekosistema naturali. Id-densità hija baxxa u l-ikel tal-ħut huwa naturali. Ċerti produtturi jagħtu suppliment tal-ikel. Dawn l-għadajjar għandhom rwol importanti u pożittiv fil-pajsaġġ, fil-ġestjoni tal-ilma u fil-bijodiversità.

Eżempji – Il-karpjun, li jitkabbar flimkien ma' speċijiet oħra (il-koreġon, il-lizz perċa, il-lizz, il-lupu tal-baħar, eċċ.).

L-akkwakultura tal-ispeċijiet marittimi fil-faċilitajiet fuq l-art

It-trobbija tal-ħut marittimu (b'mod partikolari l-ħut ċatt) tista' ssir ukoll f'baċiri artifiċjali fuq l-art, iżda li jkunu mimlija bl-ilma baħar. Iċ-ċirkolazzjoni mill-ġdid tal-ilma, li toffri ambjent magħluq u kkontrollat, hija meħtieġa biex tinkiseb l-aqwa produzzjoni fl-imfaqas u l-postijiet fejn jitrabbew l-ispeċijiet marittimi.

Eżempji – Il-barbun imperjali, il-lingwata komuni, il-lingwata tas-Senegal, l-ispnott, l-awrat.

L-akkwakultura estensiva fl-ilma salmastru

L-annimali (sikwit immexxijja mill-fluss marittimu) jinżammu f'għadajjar żviluppati għal dan l-għan (pereżempju: il-“vallicoltura” Taljana (it-trobbija ta' ħut f'għadajjar), “esteros” Spanjoli (artijiet mistagħdra). L-introduzzjoni ta' ħut żgħir mill-imfaqas u ż-żieda ta' supplimenti għall-ikel isaħħu l-karattru semiestensiv ta' din it-tip ta' trobbija. Din il-forma ta' akkwakultura għandha rwol importanti fil-ħarsien tal-wirt naturali kostali.

Eżempji – L-ispnotta, is-sallura, il-lingwata komuni, il-lingwata tas-Senegal, il-paġell, il-mulett, l-isturjun, il-gambli u l-frott tal-baħar.

L-isturjun

Acipenser baerii

Il-bijoloġija

Bosta speċijiet mill-familja tal-*Acipenseridae* jiġu mrobbija fl-Ewropa. Wieħed jista' jsemmi l-isturjun Siberjan, l-isturjun tad-Danubju, l-isturjun Sterlet, l-isturjun Komuni u l-isturjun ta' Naccare. Għadd kbir ta' speċijiet tal-isturjun huma meqjusa bħala li jinsabu fil-periklu jew saħansitra f'periklu serju. Il-popolazzjoni tagħhom naqset drastikament minħabba l-bini ta' digi li jaqtgħu r-rotot tal-migrazzjoni, is-sajd eċċessiv kif ukoll it-tniġġis. Għalhekk, it-trobbija tal-isturjun hija importanti, mhux biss għall-produzzjoni tal-laħam tal-ħuta u tal-kavjar, iżda wkoll għall-istokkjar mill-ġdid ta' dawn l-ispeċijiet; għalhekk din il-prattika għandha konsegwenzi pożittivi għall-konservazzjoni tal-istokkijiet selvaġġi.

L-isturjun Siberjan (*Acipenser baerii*) huwa wieħed mill-ispeċijiet tal-isturjuni li l-aktar jitrabbew fl-UE. It-trobbija tiegħu ilha sa mis-snin sebgħin, f'dik li qabel kienet l-Unjoni Sovjetika. Kien madwar dak iż-żmien li ġew introdotti l-ewwel sturjuni fi Franza, fil-qafas ta' programm ta' kooperazzjoni xjentifika.

It-trobbija

Ir-riproduzzjoni tal-isturjun Siberjan hija kkumplikata fis-sens li l-isturjuni nisa ma jkollhomx ovulazzjoni kull sena u mhux kollha jkollhom din l-ovulazzjoni fl-istess ħin. Madankollu, billi tiġi kkontrollata t-temperatura tal-ilma, huwa possibbli li jinġabar il-bajd fuq perjodu relattivament twil, minn Diċembru sa Mejju.

L-isturjuni Siberjani jistgħu jitkabbru f'tankijiet, f'vaski jew f'gaġeġ. L-isturjuni huma karnivori u jiġu mitmugħa granijiet ta' għalf magħmul minn ħut mitħun, kif ukoll estratti tal-ħaxix. Għal-laħam, il-medja tat-tul ta' żmien ta' trobbija huwa ta' 14-il xahar sabiex jinkiseb ħut ta' daqs kummerċjali (700 g). Fiż-żmien tal-ħsad, l-isturjuni jinqabdu fix-xbieki.

L-isfruttar tal-isturjun għall-produzzjoni tal-kavjar tiswa ħafna flus, minħabba li l-isturjuni femminili ma jistgħux jibdew jipproduċu qabel ma jkollhom mill-inqas seba' snin. Matul dan il-perjodu, huma jitrabbew f'tankijiet b'ilma frisk ġieri. Fil-passat, l-isturjuni femminili kienu jinqatlu u jitneħħa l-bajd tagħhom. Madankollu, fis-snin reċenti, dawk li jrabbu l-ħut żviluppaw tekniki biex ineħħu l-kavjar mingħajr ma joqtlu l-ħut. Dan inaqqas l-ispejjeż tal-produzzjoni billi jtejjeb ir-rendiment għal kull ħuta omm.

Il-produzzjoni u l-kummerċ

Fil-livell dinji, is-sajd għall-isturjun kważi spiċċa fix-xejn bħala riżultat tat-tnaqqis drastiku tal-istokk filwaqt li l-esportazzjoni tal-kavjar li jkun ġej mill-isturjun selvaġġ huwa pprojbit. It-trobbija ħadet post is-sajd, u l-akkwakultura Ċiniża issa hija responsabbli għal 85 % tal-produzzjoni totali tal-isturjuni madwar id-dinja. Wara ċ-Ċina, il-produtturi prinċipali tal-isturjun huma r-Russja u l-UE. L-ispeċi li hija l-aktar imrobbija fl-Ewropa tal-Punent hija l-isturjun Siberjan. Għalkemm l-istatistiki ta' produzzjoni mhumiex preċiżi għal kollox, jidher li l-biċċa l-kbira tal-isturjun imrobbi fl-Ewropa jitrabba għall-produzzjoni tal-kavjar (80 % tal-valur), sal-punt li, illum il-ġurnata, l-esportazzjoni tal-kavjar milll-UE hija akbar mill-importazzjoni ta' dan il-prodott fl-UE (f'termini ta' valur). Ġewwa l-UE, l-Italja u Franza huma l-pajjiżi prinċipali produtturi.

Magħruf l-aktar għall-kavjar, l-istorjun jista' jitrabba wkoll għal-laħam tiegħu mingħajr xewk.

It-tqegħid fis-suq

Id-denominazzjoni “kavjar” tintuża esklussivament għall-bajd tal-isturjun (mill-familja tal-*Acipenseridae*) ikkonservat fil-melħ. Għal bajd ta’ speċijiet oħrajn, tista’ tintuża biss id-denominazzjoni “sostitut tal-kavjar”. Il-laħam tal-isturjun Siberjan ma fihx xewk, u dan jagħmlu ferm attraenti għall-konsumaturi. Iżda l-konsumaturi Ewropej għadhom mhumiex familjari biżżejjed ma’ din il-ħuta li tista’ tinbiegħ kemm fi fletti kif ukoll affumikata.

Provvista u kummerċ tal-isturjuni tal-UE* (2009)

(miljun EUR)

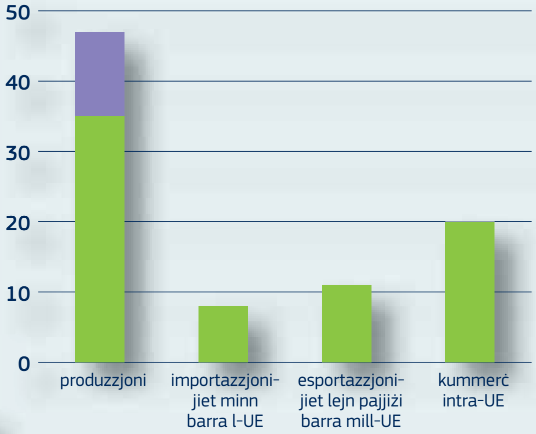

* mis-sajd u l-akkwakultura.

Sors: Eurostat għal-laħam, stima minn sorsi differenti mid-Direttorat Ġenerali tal-KE għall-Affarijiet Marittimi u s-Sajd għall-kavjar.

Fletti tal-isturjun bl-istragun

Ingredjenti għal 4 persuni

- 4 fletti tal-isturjun
- 30 g butir
- 1 xalott
- 3 friegħi ta’ tal-istragun frisk
- 10 cl ta’ inbid abjad mhux ħelu
- 10 cl krema
- Tadama friska
- 20 cl stokk tal-ħut
- Fjuri tajbin għall-ikel
- Melħ u bżar

Metodu ta’ tħejjija

1. Sajjar il-fletti bil-melħ u l-bżar fl-istokk tal-ħut fil-forn b’temperatura ta’ 175° għal 15-il minuta.
2. Neħħi l-fletti u żommhom fis-sħana.
3. Naqqas il-volum tal-likwidu tat-tisjir fuq in-nar sakemm jonqos b’2/3 tal-volum tiegħu.
4. Ġo kazzola, dewweb ix-xallot imqatta’ fil-butir u żid it-tadama mqatta f’dadi.
5. Żid l-istragun imqatta’ fin u xarrab bil-likwidu tat-tisjir imnaqqas.
6. Żid il-krema u naqqas sakemm tgħaqad ftit. Erġa’ itfa’ ftit melħ u bżar.
7. Xerred din iz-zalza fuq il-fletti tal-isturjun u żejjen bil-fjuri tajbin għall-ikel, mhux ipproċessati, skont l-istaġun (vjoletti, ward, krexxuni, ġeranji, primuli, fjuri li jikbru ġol-qamħ bħall-fjuridilijs, fidloqqom, pensier selvaġġ, eċċ.).

Riċetta tal-kok Philippe Votquenne (Euro-Toques il-Belġju)

Produzzjoni tal-akkwakultura tal-isturjuni tal-UE (2009)

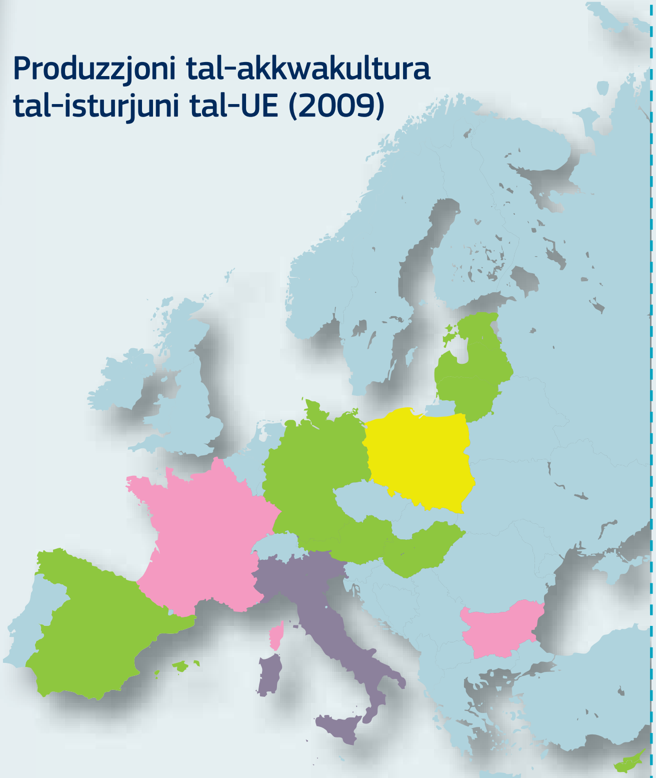

Sors: Eurostat.

Il-karpjun

Cyprinus carpio

Il-bijoloġija

Il-karpjun komuni (*Cyprinus carpio*) huwa indiġenu għall-Asja u l-Ewropa tal-Lvant. Għalkemm hemm l-evidenza li turi li r-Rumani kienu jikkunsmaw u jrabbu l-karpjun, kien biss fil-Medju Evu li l-karpjun beda jitkabbar fil-meded tal-ilmijiet tal-Ewropa. Il-karpjun kien ta' spiss assoċjat ma' monasteri, minħabba li l-ħut kien jiġi kkunsmat fil-ġranet tas-sawm min-flok il-laħam.

Il-karpjun huwa speċi domestikata li addatat ruħha għas-sistemi tat-trobbija. Din l-ispeċi tgawdi minn tolleranza kbira għat-temperatura u l-kwalità tal-ilma. Hija tgħix fit-tipi kollha ta' ilma ġieri bil-mod jew ilma wieqaf. Il-karpjun huwa omnivoru u jikkonsma l-aktar iż-żooplankton u ż-żoobentos, fdalijiet ta' organiżmi u partijiet minn pjanti akkwatiċi. Il-forma oriġinali tal-karpjun tissejjaħ 'karpjun bil-qxur', ikkaratterizzata minn qxur kbar u spazjati b'mod regolari. Ir-razez domestikati jinkludu ħut b'inqas qxur li jkunu distribwiti b'mod irregolari ('karpjun-mera ("carpe-miroir").

It-trobbija

Ġeneralment, ir-riproduzzjoni tal-karpjuni sseħħ fl-imfaqas. Wara li jfaqqsu, il-larvi jiġu ttrasferiti f'tankijiet żgħar baxxi jew f'vaski apposta, li jimtlew bl-ilma li jkun fih ħafna plankton. Għall-ewwel il-produzzjoni naturali tal-plankton, tal-veġetazzjoni u tal-invertibrati bentiċi preżenti fil-vaska jkunu biżżejjed għall-għalf tal-karpjuni ż-żgħar, iżda aktar tard, il-ħut ta' spiss jingħata għalf supplimentari, bħal ikel magħmul minn trab fin taċ-ċereali jew diversi taħlitiet ta' għalf. Fil-ħarifa, il-vaska titnaddaf u l-karpjuni jiġu ttrasferiti f'tank tax-xitwa li jkun aktar fond jew jinżammu fil-vaska oriġinali sar-rebbiegħa. Matul ix-xhur l-aktar kesħin, huma jidħlu f'perjodu ta' inqas attività li matulu jieklu ftit li xejn jew saħansitra ma jieklu xejn.

Fir-rebbiegħa ta' wara, il-karpjuni jiġu ttrasferiti f'vaski ppreparati għas-sajf, li jintużaw għat-trobbija ta' ħut sal-età ta' sentejn. Fir-rebbiegħa tat-tielet sena, il-karpjuni jiġu ttrasferiti f'vaski kbar ta' tismin (għall-kummerċjalizzazzjoni). Huma jgħixu fuq l-ikel ipprovdut mill-ekosistema, għalkemm id-dieta tagħhom hija ġeneralment issupplimentata biċ-ċereali.

Il-ħut ġeneralment jinġabar fil-ħarifa (qabel ma jiffriża l-ilma). Skont id-daqs tagħhom, huma jew jintgħażlu bħala stokk għar-riproduzzjoni jew jiġu kkummerċjalizzati. Peress li ħafna mill-karpjuni jinbiegħu eżatt qabel il-Milied, ġeneralment dawn jitħallew għal bosta ġimgħat fl-ilma ħelu nadif, li jgħin ukoll sabiex titjieb it-togħma tagħhom qabel jitqiegħdu fis-suq. Madankollu, qed jinġabar dejjem iktar karpjun matul żminijiet oħra tas-sena, kemm għall-konsum dirett tagħhom kif ukoll għall-istokkjar mill-ġdid tal-ilmijiet għal skopijiet ta' sajd.

Karpjun jista' jiżen sa 30 kg u jilħaq tul ta' metru jew aktar. Madankollu, id-daqs tiegħu meta jitqiegħed fis-suq ġeneralment ikun bejn it-30 u l-50 ċm u jkun jiżen minn madwar 1.5 kg sa 3 kg (skont ir-reġjun). Il-produzzjoni ta' ħut bħal dan tieħu minn tlieta sa erba' snin fil-kundizzjonijiet klimatiċi Ewropej.

Ġeneralment, it-trobbija tal-karpjun hija waħda semiintensiva. Il-karpjun jista' jitrabba f'monokultura, f'polikultura (flimkien ma' speċijiet oħrajn tal-ilma ħelu, bħal-lizz, il-lupu tal-baħar jew il-karpjun tal-fidda) jew f'kultura integrata ma' attivitajiet agrikoli oħra. Il-vaski fejn jitrabba l-karpjun spiss ikollhom rwol importanti fit-titjib tal-bijodiversità, iż-żamma tal-ilma fil-pajsaġġ u l-ħarsien mill-għargħar.

Il-produzzjoni u l-kummerċ

Il-biċċa l-kbira tal-produzzjoni tal-karpjun tiġi mill-akkwakultura. Il-produzzjoni dinjija tal-karpjun hija ddominata miċ-Ċina bi 80 % tal-produzzjoni totali. Sew wara ċ-Ċina, il-produtturi prinċipali huma l-Indoneżja, il-Vjetnam, l-UE, ir-Russja, il-Bangladexx u l-Brażil. Ġewwa l-UE, il-karpjun huwa ikel tradizzjonali tal-Ewropa ċentrali. Iż-żewġ produtturi prinċipali huma l-Polonja u r-Repubblika Ċeka. Ma teżisti kważi ebda esportazzjoni lejn pajjiżi terzi fir-rigward tal-karpjun. Fir-rigward tal-kummerċ ġewwa l-UE, hemm biss flussi limitati mir-Repubblika Ċeka lejn il-Ġermanja. Din l-ispeċi għadha mhijiex magħrufa f'bosta Stati Membri.

Il-ħsad tal-karpjuni fir-Repubblika Ċeka.

It-tqegħid fis-suq

Illum il-ġurnata, il-karpjun jitrabba l-aktar fil-pajjiżi tal-Ewropa ċentrali, fejn jinxtara ħaj u jiġi ppreparat għall-ikla tal-Milied u, f'ammonti inqas, fl-Għid. Ir-riċetta tradizzjonali Lhudija tal-karpjun mimli tissajjar mad-dinja kollha, il-"*gefilte fish*", il-laħam tal-karpjun isir ikkapuljat mal-basal u mbagħad jissajjar fil-misħun jagħli u jimtela' b'din it-taħlita taħt il-ġilda.

Illum il-ġurnata, il-produtturi jippruvaw jiddiversfikaw il-prodotti tagħhom billi jwaqqfu unitajiet żgħar ta' pproċessar, bl-għan li joffru prodotti nofshom imħejjija (f'kutuletti, friski jew affumikati, imqattgħin fi fletti jew imqattgħin f'biċċiet irqaq) kif ukoll prodotti msajrin skont riċetti tradizzjonali. Parti kbira mill-produzzjoni tmur għas-sajjieda bil-qasba u s-sunnara, għal skopijiet ta' stokkjar mill-ġdid u biex tforni l-għadajjar li jintużaw għas-sajd rikreattiv.

Il-valur nutrittiv għal kull 100 g
(valur medju)

Kaloriji:	**100 kcal**
Proteini:	**17.7 g**
Selenju:	**20 µg**
Vitamina D:	**3.8 µg**
EPA:	**66 mg**
DHA:	**60 mg**

Fletti tal-karpjun fil-birra

Ingredjenti għal 4 persuni

- 500 g fletti tal-karpjun
- 30 g butir
- 150 g basal
- 30 g ħobż bil-ħwawar (jew ħobż brijoxx/bieba tal-ħobż abjad u mgħarfa għasel)
- 50 g karfus
- Sagħtar, rand, tursin
- 33 cl birra mhux skura, ħelwa
- 10 cl krema
- Melħ u bżar

Metodu ta' tħejjija

1. Qatta' fin il-basal u l-karfus.
2. Sajjar il-basal u l-karfus fil-butir sakemm jieħu lewn kannelli, u wara żid il-ħobż bil-ħwawar (jew il-ħobż brijoxx/bieba tal-ħobż imqatta' f'dadi u l-għasel).
3. Poġġi l-fletti tal-karpjun bil-melħ u l-bżar fuq il-ħaxix u xarrab sew il-fletti fil-birra. Żid is-sagħtar u r-rand.
4. Kompli sakemm ifexfxu, neħħi l-fletti tal-ħut u żommhom għas-sħana.
5. Għaddi l-likwidu tat-tisjir mill-mikser u wara għaddieh minn passatur biex tneħħi l-biċċiet tal-ħobż.
6. Poġġih fuq in-nar u ħallieh jonqos sakemm jgħaqad.
7. Żid il-krema u erġa' itfa' l-melħ u l-bżar.
8. Servi l-fletti biz-zalza fuqhom u żejjen b'tursin imqatta'.

Riċetta tal-kok Philippe Votquenne (Euro-Toques il-Belġju)

Provvista u kummerċ tal-karpjuni tal-UE* (2009)
(miljun EUR)

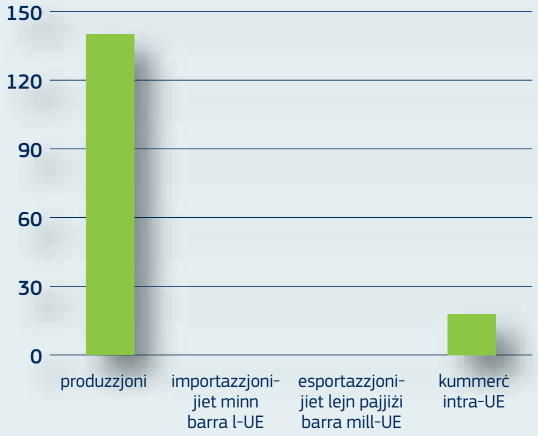

* mis-sajd u l-akkwakultura.

Sors: Eurostat.

Produzzjoni tal-akkwakultura tal-karpjuni tal-UE (2009)

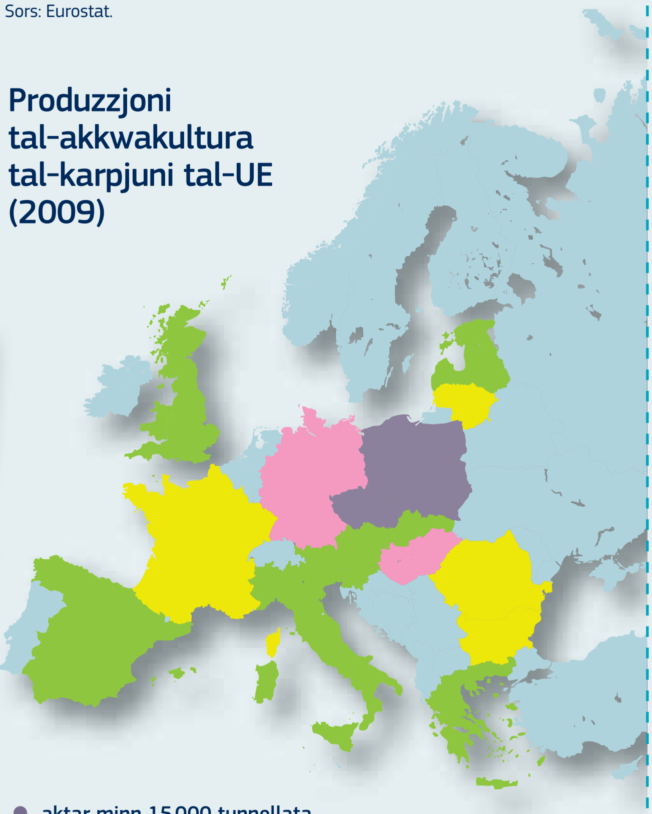

- aktar minn 15 000 tunnellata
- minn 5 000 sa 10 000 tunnellata
- minn 2 000 sa 5 000 tunnellata
- inqas minn 1 000 tunnellata

Sors: Eurostat.

L-akkwakultura intensiva fl-ilma ħelu

Fis-sistemi intensvi, il-ħut jitrabba f'baċiri sakemm dan jilħaq id-daqs kummerċjali. Jeżistu żewġ tekniki: il-provvista kontinwa (il-baċiri jimtlew bl-ilma tax-xmara lejn l-għajn tax-xmara u jintrema lura fid-direzzjoni tax-xmara) u ċ-ċirkolazzjoni mill-ġdid (l-ilma jinżamm f'ċirkuwitu magħluq u jiġi rriċiklat sabiex ikun jista' "jiċċirkola mill-ġdid" fil-baċiri). Is-sistemi ta' ċirkolazzjoni mill-ġdid jiswew aktar (enerġija), iżda jippermettu ġestjoni aħjar tal-kundizzjonijiet tat-trobbija (temperatura, ossiġnu) u tal-kwalità tal-ilma.

Eżempji – It-trota qawsalla, is-sallura, il-lupu tal-baħar, l-isturjun, it-tilapia tan-Nil, eċċ.

L-akkwakultura marittima fil-gaġeġ

Il-ħut jinżamm fil-gaġeġ ankrati mal-qiegħ u jinżammu fil-wiċċ permezz ta' struttura tal-plastik li ma tegħriqx. Din il-forma ta' trobbija ssir l-aktar fiż-żoni protetti viċin il-kosta, imma tekniki aktar sofistikati (gaġeġ li jistgħu jiġu mgħaddsa, is-sorveljanza bil-vidjow, l-għalf li jingħata b'mod awtomatiku, eċċ.) għandhom jippermettu li dawn jitpoġġew aktar 'il barra.

Eżempji – Is-salamun tal-Atlantiku, l-ispnott, l-awrat, il-gurbell, eċċ.

Il-kultivazzjoni tal-frott tal-baħar

It-tkabbir tal-frott tal-baħar huwa bbażat fuq il-ġbir ta' dawk li jitwieldu fis-selvaġġ jew fl-imfaqas, li jieklu ikel naturali li jkun jinstab fl-ambjent (organiżmi filtraturi). It-trobbija tal-gajdri u l-molluskikultura jirrappreżentaw 90 % tal-produzzjoni Ewropea, b'diversità kbira ta' tekniki: fil-qiegħ, fuq pjattaformi, fuq biċċiet ta' injam, fuq ħbula, eċċ.

Eżempji – Il-gajdri (it-trobbija tal-gajdri), il-maskli (il-molluskikultura), il-gandoffli, l-imħar.

Stokkijiet maqsuma: azzjoni biex tinżamm il-kooperazzjoni

Bi EUR 32 biljun ta' importazzjoni, l-Unjoni Ewropea tinstab fl-ewwel post fid-dinja għall-kummerċ tal-ħut. Huwa suq tassew importanti, li jħajjar lill-esportaturi mill-kontinenti kollha. Din il-pożizzjoni tagħtiha dmirijiet – li din tissodisfa – fil-qasam tal-ġlieda kontra s-sajd illegali u, b'mod ġenerali, kontra kull forma ta' sfruttament żejjed tar-riżorsa. Madankollu, fil-firxa tal-miżuri tagħha, hi jonqosha mezzi biex taġixxi kontra r-rifjut jew il-ksur ta' kooperazzjoni fil-ġestjoni tal-istokkijiet internazzjonali. Il-Kummissjoni Ewropea tipproponi li jiġi indirizzat dan in-nuqqas.

Fl-14 ta' Diċembru 2011, il-Kummissjoni Ewropea ppreżentat proposta għal Regolament li jikkonċerna ċerti miżuri relatati mal-pajjiżi li jawtorizzaw sajd mhux sostenibbli għal raġunijiet tal-konservazzjoni tal-istokkijiet tal-ħut [(1)]. L-għan ta' din il-proposta huwa li tippermetti lill-Unjoni Ewropea (UE) sabiex tagħlaq il-portijiet tagħha għall-importazzjonijiet tal-ħut li jkun ġej minn pajjiżi li jirrifjutaw li jwettqu r-responsabbiltà tagħhom fil-ġestjoni komuni tal-istokkijiet.

Ir-riflessjoni li rriżultat mill-iżvilupp ta' dan ir-Regolament inbdiet minħabba l-konflitt dwar il-kavall tal-Atlantiku. Fil-qosor, l-isfruttament tal-istokk tal-kavall tal-Atlantiku tal-Grigal huwa maqsum bejn l-Istati bix-xmajjar taż-żona tal-qbid, jiġifieri l-UE, in-Norveġja, il-Gżejjer Faeroe u l-Islanda. Sal-2009, l-opportunitajiet tas-sajd fuq dan l-istokk kienu deċiżi u maqsuma fil-kuntest ta' kooperazzjoni bejn l-erba' partijiet. Fl-2010, il-Gżejjer Faeroeu l-Islanda ffissaw il-kwoti tal-kavalli tagħhom b'mod unilaterali (u żieduhom b'mod sproporzjonat) lil hinn mill-kooperazzjoni. U jekk il-partijiet ma jiftiehmux dwar il-limiti tal-isfruttament ta' dan l-istokk, is-sostenibbiltà tiegħu tkun tinsab f'riskju ta' periklu serju.

Diġà kien hemm konflitti ta' dan it-tip fil-passat. Għaldaqstant, għal diversi snin, ma kienx hemm kooperazzjoni għall-ġestjoni tal-putassu tal-Atlantiku tal-Grigal, sitwazzjoni li wasslet għall-eżawriment tal-istokk fl-2010 u li kienet teħtieġ tnaqqis tassew qawwi fil-kwoti.

Jimtela vojt ġuridiku

Bħalissa, xejn ma jtellef lill-bastimenti tas-sajd tat-tkarkir pelaġiku tal-Gżejjer Faeroe milli jkomplu jħottu t-tagħbijiet tagħhom ta' kavalli f'port Skoċċiż sabiex dawn jagħtuhom lill-fabbrika lokali tal-ikel ippreżervat f'laned. Minħabba li qed isegwi r-regolamentazzjoni tal-pajjiż tiegħu, dan il-bastiment qed jistad b'mod legali u għalhekk ma jistax jiġi sanzjonat bħala wieħed li qed jipprattika sajd illegali, mhux rapportat, u mhux regolat (IUU). Madankollu, l-attività tiegħu sseħħ f'kuntest li jippreżenta problema reali fir-rigward tal-konservazzjoni tal-istokk. U mhuwiex loġiku li l-UE, li hija koresponsabbli għall-ġestjoni tajba ta' dan l-istokk, tħeġġeġ din l-attività billi tiftaħlu s-suq tagħha.

Jekk Stat ma jirrispettax id-deċiżjonijiet li jittieħdu fil-qafas ta' kooperazzjoni, huwa jkun f'sitwazzjoni illegali u l-UE għandha l-mezzi legali biex tieħu miżuri kontrih, permezz tar-regolament IUU. Iżda jekk ikun hemm ksur ta' kooperazzjoni, ma tibqax valida d-deċiżjoni regolamentari, u għalhekk ma jkunx hemm illegalità stricto sensu. L-UE tista' tieħu miżuri fil-qafas regolamentari ġenerali – imma l-kodeċiżjoni hija mekkaniżmu wisq tqil u ssir bil-mod. Għalhekk huwa meħtieġ li jinħoloq regolament għal sitwazzjoni bħal din.

Għalhekk huwa importanti li l-UE tingħata l-mezzi effiċjenti biex ma tippermettix li s-suq tagħha jipprovdi inċentiv għal dan il-ksur tal-kooperazzjoni u b'hekk tgħinu biex jippromwovi s-sajd sostenibbli.

L-għan tar-regolament il-ġdid propost mill-Kummissjoni huwa li jimtela l-vojt li mhux meqjus fil-varjetà tal-miżuri eżistenti kontra s-sajd IUU. Huwa jinkludi l-każijiet kollha fejn il-ġestjoni tal-istokk li huwa parzjalment sfruttat mill-UE għandha ssir f'kollaborazzjoni ma' pajjiżi terzi, kemm fil-qafas ta' kooperazzjonijiet bilaterali jew multilaterali jew fil-qafas ta' Organizzazzjoni Reġjonali tal-Ġestjoni tas-Sajd.

Twissija: Il-proposta ma tikkonċernax l-istokkijiet li jaqgħu taħt ir-responsabbiltà esklużiva ta' pajjiżi terzi. Il-ftehimiet ta' sħubija tas-sajd għalhekk ma jaqgħux fil-kamp tal-applikazzjoni tagħha: ir-responsabbiltà għall-ġestjoni tar-riżorsi kostali hija totalment tal-Istat kostali li miegħu jkun ġie ffirmat il-ftehim.

Miżuri strettament immirati

Il-miżuri li l-Kummissjoni qiegħda tipproponi li tadotta jvarjaw mill-għeluq tas-suq għall-prodotti kkonċernati għal restrizzjonijiet fil-qasam tal-aċċess għall-faċilitajiet u servizzi fil-portijiet għal dawk il-bastimenti li jipparteċipaw f'dan is-sajd problematiku.

Ta' min ifakkar punt importanti: l-Unjoni Ewropea tirrispetta r-regoli internazzjonali tal-kummerċ, b'mod partikolari dawk definiti mill-Ftehim Ġenerali dwar it-Tariffi u l-Kummerċ, magħruf aktar bħala: GATT. Jekk, b'mod ġenerali, il-GATT jipprojbixxi l-ostakoli għall-kummerċ internazzjonali, huwa jawtorizza t-twaqqif ta' miżuri restrittivi, b'mod partikolari fil-każ fejn ir-riżorsa titpoġġa f'periklu jew f'każ ta' ħsara lill-ambjent. Imma huwa jinħtieġ li dawn ir-restrizzjonijiet jkunu mmirati direttament lejn dak li jikkawża l-konflitt.

Għaldaqstant, jekk il-pajjiż X jikser il-kooperazzjoni tiegħu mal-UE għall-ġestjoni tal-istokk tal-merluzz, pereżempju, l-UE tkun tista' tagħlaq il-fruntieri tagħha għall-kummerċ tal-merluzz li jinstad minn dan il-pajjiż X (anke jekk dan jitqatta' u jiġi ffriżat fil-pajjiż Y). L-UE tkun tista' wkoll tillimita l-importazzjonijiet tal-ispeċijiet li jinqabdu matul is-sajd għall-merluzz.

(1) KUMM(2011) 888.

Huwa ċar li tali projbizzjoni jista' jkollha konsegwenzi ekonomiċi importanti fuq ċerti tipi ta' sajd. M'għandniex ninsew li l-UE hija dipendenti sa 60% fuq l-importazzjonijiet tal-ħut, u li ċerti intrapriżi tal-ipproċessar jaħdmu l-aktar ma' fornituri esterni. Għalhekk ir-Regolament jipprevedi li l-miżuri tas-suq għandhom jittieħdu fl-għarfien kollu tal-kawża, fuq il-bażi ta' studju tal-impatt li jkun sar qabel. Dan ma jfissirx li l-industriji Ewropej jitpoġġew fil-periklu, iżda jista' jkun il-każ li dawn jingħataw iż-żmien biex isibu fornituri oħra li ma jkollhomx problemi.

Aħna ninstabu sewwa sew fil-qafas ta' ġlieda kontra l-isfruttament żejjed tar-riżorsa. Il-ksur tal-kooperazzjoni u l-azzjonijiet unilaterali dejjem iwasslu għal danni, u l-istokk huwa l-ewwel vittma ta' dan. Fil-politika tagħha li tħares lejn il-ġejjieni ta' sajd sostenibbli, il-Kummissjoni ma kellhiex triq oħra ħlief li tuża l-piż kummerċjali tagħha biex tħeġġeġ lill-Istati jżommu l-forom kollha ta' kooperazzjoni multilaterali, u biex jaslu għal ftehim responsabbli u sostenibbli.

Il-Kummissjoni qed tipproponi Regolament ġdid biex tkun tista' tagħlaq il-bibien tas-suq Ewropew għall-importazzjonijiet ta' ħut li jkun ġej minn pajjiżi li jirrifjutaw li jikkooperaw fil-ġestjoni tal-istokkijiet internazzjonali.

© Reporters

Tikkettar: huwa dejjem aħjar li ninfurmaw lill-konsumaturi

It-tikkettar tal-prodotti tas-sajd u tal-akkwakultura huwa suġġett importanti, jekk mhux essenzjali. Kemm għall-konsumatur, għaliex huwa jrid jixtri l-prodotti tiegħu b'għarfien sħiħ ta' dak li ser jixtri, u kemm għall-produttur, li jista' jibbenefika mill-ispazju ddedikat għat-tikkettar sabiex jippromwovi kemm jista' jkun il-prodotti tiegħu għall-klijent finali. Fil-futur qrib ser jitfasslu dispożizzjonijiet ġodda relatati mat-tikkettar. Fil-kuntest tar-riforma tal-politika komuni tas-sajd, il-Kummissjoni pproponiet diversi ideat lill-membri parlamentari u lill-Istati Membri sabiex tindirizza din l-isfida doppja.

Il-leġiżlazzjoni relatata mal-informazzjoni tal-konsumatur hija qasam li jiżviluppa malajr ħafna, sabiex tibqa' aġġornata mal-avvanzi fit-teknoloġija u fix-xjenza, imma wkoll minħabba l-aspettattivi, anzi l-ħtiġijiet tal-konsumaturi. Biex jindirizzaw dawn u jiffavorixxu l-iżvilupp tal-aħjar imġiba possibbli, ir-regolamenti f'dan il-qasam jiżviluppaw b'ritmu regolari.

F'Ottubru 2011, ġie adottat regolament ġdid [1] fil-livell tal-Unjoni Ewropea, abbażi tat-tikkettar tal-oġġetti tal-ikel kollha. Dan ir-Regolament jistabbilixxi d-dispożizzjonijiet dwar għadd kbir ta' oqsma: fil-qasam tal-informazzjoni nutrittiva, allerġeni, dwar il-format tal-informazzjoni, dwar l-oriġini tal-prodotti, dwar il-prodotti "defrosted", mibjugħa bil-kwantità, eċċ.

Iżda dawn id-dispożizzjonijiet ġenerali mhux dejjem ikopru l-karatteristiċi partikolari tal-prodotti tas-sajd u tal-akkwakultura bl-aktar mod adegwat. Fil-fatt m'hemm l-ebda settur ieħor fil-produzzjoni tal-ikel li jisfrutta daqstant ir-riżorsi tiegħu fl-ambjent naturali u fejn l-oriġini ġeografika tal-prodotti tista' tkopri kamp li jestendi kważi madwar nofs id-dinja.

Il-Kummissjoni Ewropea għalhekk riedet tapprofitta mir-riforma tal-politika komuni tas-sajd (PKS) sabiex tapplika dawn il-karatteristiċi partikolari għal standards ġodda ta' tikkettar. Ilna ħafna nitkellmu dwar ir-riforma minħabba l-bidliet li din ser toħloq fil-ġestjoni tas-sajd. Imma tajjeb li nkunu nafu li l-Kummissjoni pproponiet ukoll dispożizzjonijiet ġodda relatati mal-organizzazzjoni komuni tas-suq (OKS). Huwa f'dan il-kuntest li ġew proposti standards ġodda li jikkonċernaw l-informazzjoni lill-konsumatur dwar il-prodotti tas-sajd u tal-akkwakultura, kemm fil-livell tat-tikkettar obbligatorju u kemm tad-dikjarazzjonijiet volontarji.

It-tikkettar obbligatorju: aktar preċiż u li jinftiehem

Sal-lum, l-obbligi fil-qasam tat-tikkettar tal-ħut, molluski u krustaċji jikkonċernaw biss il-prodotti friski u ffriżati u jimponu l-elementi li ġejjin: l-isem kummerċjali, it-tip ta' produzzjoni (akkwakultura jew sajd) u l-oriġini ġeografika.

Il-Kummissjoni qed tipproponi li minbarra l-obbligi preċedenti (l-isem tal-ispeċi, sajd/akkwakultura u oriġini ġeografika), it-tikkettar tal-prodotti friski jinkludi d-data tal-qbid/ġbir u jindika jekk il-prodott ikunx ġie "defrosted" qabel ma jitpoġġa għall-bejgħ.

© Lionel Flageul

Dawn l-obbligi għadhom jinżammu, imma fil-futur għandhom jikkonċernaw il-prodotti kollha tas-sajd u tal-akkwakultura, tkun kif tkun il-preżentazzjoni tagħhom, għalhekk għandhom jinkludu l-ikel fil-laned u l-prodotti pproċessati. Ix-xewqa tal-Kummissjoni hija li titwaqqaf bażi komuni obbligatorja għall-ikel kollu li jkun fih prodotti tas-sajd u tal-akkwakultura.

Fil-qasam tal-informazzjoni ġeografika, in-nota obbligatorja għandha tibqa' l-istess meta mqabbla mar-regolamentazzjoni li tinsab fis-seħħ bħalissa: il-pajjiż tal-produzzjoni għall-organizzazzjonijiet tal-akkwakultura u ż-żona tal-FAO għall-prodotti tas-sajd, anke jekk dawn tal-aħħar ikunu żoni ġeografiċi kbar – bħal pereżempju l-Atlantiku tal-Grigal jew il-Mediterran.

Madankollu, jekk ikunu jridu, l-operaturi jew id-distributuri jistgħu jkunu aktar preċiżi fir-rigward tal-oriġini tal-prodotti tagħhom, imma għandhom joqogħdu attenti li jużaw indikazzjonijiet tal-oriġini li ġeneralment il-konsumaturi jkunu familjari magħhom. Dan jista' jippreżenta wkoll vantaġġi kummerċjali marbuta mal-viċinat. Sabiex tevita diverġenzi varjati f'dan il-qasam, il-Kummissjoni qed tipproponi li dawn l-indikazzjonijiet ġeografiċi aktar preċiżi jużaw in-nomenklatura definita mill-FAO, pereżempju: il-Kanal Ingliż, il-Baħar tat-Tramuntana, il-Baltiku, il-Mediterran, il-Baħar Irlandiż, il-Bajja ta' Biscay.

Dawn huma għall-bażi komuni.

Dispożizzjonijiet oħra obbligatorji għandhom jikkonċernaw biss il-prodotti friski jew il-prodotti li kienu, pereżempju, iffriżati jew affumikati. Għal dawn il-prodotti, il-Kummissjoni qed tipproponi li t-tikketta tindika wkoll id-data tal-qbid għall-ispeċijiet selvaġġi jew id-data tal-ġbir għall-prodotti tal-akkwakultura. Dan għandu jippermetti li ssir distinzjoni mill-prodotti tassew friski.

Illum, prodott jista' jinbiegħ bħala frisk, anke jekk ikun ġie "defrosted". Il-Kummissjoni tixtieq li tkun tista' tiżgura li l-konsumatur ikun infurmat sew, biex b'hekk tiċċara l-għażla tiegħu u ttih il-possibbiltà li jippreferi s-sajd frisk li jkun sar viċin fuq l-ixkafef tal-ħwienet.

Informazzjoni addizzjonali: fakultattiva iżda detalljata

F'termini ta' informazzjoni volontarja, il-Kummissjoni tfakkar il-prinċipju li jgħodd għat-tikkettar tal-ikel kollu: l-informazzjoni kollha mogħtija għandha tkun ippruvata, u tista' tiġi verifikata u kkontrollata. Għall-prodotti tas-sajd, din l-informazzjoni addizzjonali qiegħda tiżviluppa dejjem aktar, l-aktar fil-qasam taċ-ċertifikazzjoni ta' "sajd sostenibbli", imma wkoll fil-livell tat-tekniki, tal-prattiki jew tal-kundizzjonijiet soċjali tal-produzzjoni.

Konxja mill-ħtieġa li tiġi evitata kull "regolamentazzjoni żejda", imma attenta sabiex tieħu l-miżuri meħtieġa fi żmien raġonevoli, il-Kummissjoni qed tippjana li fejn ikun meħtieġ din tiffissa kriterji minimi li għandhom jiġu osservati. Dan l-approċċ għandu l-għan li jiżgura li l-informazzjoni mogħtija tkun preċiża, trasparenti u nondiskriminatorja, u li tippermetti lill-konsumatur biex jagħmel għażliet aktar ċari.

Pereżempju, għat-tikkettar "sajd sostenibbli", l-Unjoni Ewropea mhux se toħloq sistema ta' tikkettar speċifika, imma jekk ikun meħtieġ, u filwaqt li żżom f'moħħha li l-linji gwida tal-FAO jirreferu għal ekotikkettar, din se tkun tista' tistabbilixxi regoli li l-operaturi jistgħu jutilizzaw biss jekk il-ħut tagħhom ikun instad b'mod sostenibbli. Din is-sistema ser ikollha l-possibbiltà li tiżgura aktar ċertezza legali imma wkoll li tkun tista' titħaddem sew. L-għan huwa li tiġi evitata l-informazzjoni qarrieqa fuq il-prodotti. Jekk il-prodotti b'ċertifikazzjoni ta' "sajd sostenibbli" jattiraw lill-konsumaturi u b'hekk jiżguraw is-suċċess tagħhom fis-suq, dan is-suċċess jinħtieġ li jkun tassew inkiseb u jkun jista' jiġi verifikat.

L-iżviluppi tal-"e-labelling"

L-"e-labelling" hija tendenza li qed tiżviluppa bħalissa, u li tista' tapplika aħjar għall-prodotti tas-sajd fl-Ewropa mid-deċiżjonijiet reċenti fil-qasam tal-kontroll li jimponu t-traċċabilità mill-bastiment (jew mir-razzett) għall-platt. Din it-teknika ta' informazzjoni volontarja tal-konsumatur hija wkoll marbuta mill-qrib mal-iżviluppi fit-teknoloġija tal-informazzjoni. Din tibda mill-prinċipju li kull ħuta, mollusk jew krustaċju għandhom storja interessanti x'jirrakkontaw fuq l-oriġini, il-bijoloġija, il-qabda, il-konservazzjoni, il-progress tiegħu jew tagħha, eċċ., imma li din l-istorja hija twila wisq biex titpoġġa fuq tikketta. Min-naħa l-oħra, din tista' tiġi rrakkuntata fuq l-internet, mingħajr limitu għall-ispazju u għad-dettalji. Għalhekk produttur jista' jistieden direttament lill-konsumatur li jkun xtara l-ħut tiegħu sabiex dan tal-aħħar idaħħal kodiċi jew jiskenja l-barcode bl-ismartphone u b'hekk jiskopri fejn dan ikun inqabad, kif, minn min, meta, f'liema ċirkostanzi, eċċ. L-"e-labelling" huwa mod oriġinali u interessanti kif tista' tingħata l-informazzjoni dwar it-traċċabilità lill-konsumatur. Din l-istrateġija ta' trasparenza taqa' wkoll taħt it-tendenzi l-ġodda fil-qasam tal-konsum, u mhux biss għal dawk tal-prodotti tas-sajd u tal-akkwakultura: li wieħed ikun jaf x'qed jixtri u dak li jkun seħħ qabel ma jikkonsma l-prodott.

Dan l-artiklu huwa aġġornament ta' każ li aħna tkellimna dwaru f'edizzjoni preċedenti: Is-Sajd u l-Akkwakultura fl-Ewropa, nru. 48, Awwissu 2010.

(1) Ir-Regolament 1169/2011 dwar l-għoti ta' informazzjoni dwar l-ikel lill-konsumaturi.

FIL-QOSOR

KL-AG-11-056-MT-C

Sħubija UE/Groenlandja: estensjoni

L-UE kkonkludiet protokoll ġdid mal-Groenlandja, li jikkonċerna l-ftehim ta' sħubija għas-sajd konkluż fl-2007, sabiex ikopri l-perjodu 2013-2015. Il-ftehim jippermetti lill-bastimenti tal-Unjoni Ewropea biex jistadu fiż-żona ekonomika esklussiva tal-Groenlandja, permezz ta' ħlas ta' kumpens finanzjarju u ta' appoġġ lis-settur tas-sajd. Għall-2013, l-2014 u l-2015, il-kontribuzzjoni finanzjarja tal-Unjoni Ewropea għandha titla' kull sena għal EUR 17.8 miljun lill-Groenlandja għall-opportunitajiet ta' sajd li ġejjin: merluzz (2 200 tunellata), redfish (3 000 tunellata ta' sajd pelaġiku, 2 000 tunellata ta' sajd demersali), ħalibatt tal-Groenlandja (6 815 tunellata), gamblu tat-Tramuntana (10 900 tunellata), ħalibatt tal-Atlantiku (400 tunellata), snow crab (250 tunellata), capelin (60 000 tunellata) u grenadier (200 tunellata). L-opportunitajiet huma anqas meta mqabbla mal-protokoll preċedenti, imma l-kumpens jinkludi għotja ta' EUR 1.5 miljun marbuta ma' żieda eventwali ta' dawn l-opportunitajiet ta' sajd skont il-pariri xjentifiċi, għax dan il-protokoll għandu l-għan li jħares is-sostenibbiltà tal-istokkijiet. Il-bastimenti ser jirċievu l-liċenzja tagħhom wara li l-propjetarji tagħhom jkunu ħallsu sehemhom lill-awtoritajiet tal-Groenlandja. Il-flotot Ewropej ikkonċernati minn dan il-ftehim huma dawk tad-Danimarka, tal-Estonja, tal-Litwanja, tal-Latvja, tal-Polonja, tal-Ġermanja, tar-Renju Unit, tal-Irlanda, ta' Franza, ta' Spanja u tal-Portugall. Minbarra klawżola relatata mar-rispett tad-drittijiet tal-bniedem, il-protokoll il-ġdid jinkludi rekwiżit ta' esklussività: il-bastimenti Ewropej li jistadu fl-ilmijiet tal-Groenlandja jistgħu jagħmlu dan biss fil-qafas tal-ftehim ta' sħubija.

Sħubija UE/Ginea Bissaw: tisħiħ

L-Unjoni Ewropea (UE) u l-Ginea Bissaw ikkonkludew protokoll ġdid li jestendi s-sħubija tas-sajd tagħhom sal-2015 Din is-sħubija, konkluża fl-2007, tippermetti lill-bastimenti tas-sajd tal-UE (prinċipalment lil dawk Franċiżi, Spanjoli u Portugiżi) li jistadu fiż-żona ekonomika esklussiva tal-Ginea Bissaw, u għal dan jingħataw kontribuzzjoni finanzjarja, appoġġ għall-politika tas-sajd tal-pajjiż u kooperazzjoni xjentifika. Il-bastimenti li joperaw f'dawn l-ilmijiet jistadu għat-tonn, il-gambli tropikali u ċ-ċefalopodi. Il-protokoll il-ġdid jipprevedi li l-UE tħallas kumpens annwali ta' EUR 9.2 miljun, li 3 miljuni minnhom ser ikunu allokati għat-tisħiħ tal-politika nazzjonali tas-sajd (kontroll, ġestjoni). Dan il-kumpens jissupplementa s-somma obbligatorja li l-propjetarji tal-bastimenti ser ikollhom iħallsu direttament lill-Ginea Bissaw biex jiksbu l-liċenzja tagħhom. Barra minn dan, il-protokoll jipprevedi monitoraġġ tal-attività tal-bastimenti tal-UE bis-Sistema tal-Monitoraġġ tal-Bastiment (VMS – Vessel Monitoring System) u r-reġistru elettroniku abbord. Huwa jsaħħaħ ir-rwol tal-kumitat xjentifiku fil-qasam tal-ġestjoni u jimpenja lill-UE biex tiffaċilita l-kooperazzjoni bejn l-operaturi ekonomiċi lokali u Ewropej. Dan jinkludi wkoll klawżola dwar ir-rispett tad-drittijiet tal-bniedem. Dan il-protokoll ser jidħol fis-seħħ meta jiġi ratifikat mill-Kunsill wara l-qbil tal-Parlament Ewropew.

ISSN 1830-6659

Kupun ta' abbonament

Ibgħat dan il-kupun bil-posta f'dan l-indirizz:

Commission européenne
DG Affaires maritimes et pêche
Unité «Information, communication, relations inter-institutionnelles, évaluation et planification»
Rue de la Loi, 200
B-1049 Bruxelles

Jew bil-faks fuq (+32) 2 297 95 64

E-mail: fisheries-magazine@ec.europa.eu

Jien nixtieq nirċievi b'xejn ir-rivista *Is-Sajd u l-Akkwakultura fl-Ewropa* (5 faxxikoli fis-sena) bil-:

BG ES CS DA DE ET EL EN FR GA IT LV
LT HU MT NL PL PT RO SK SL FI SV

Numru ta' kopji: ....

Kunjom: .... **Isem:** ....

Organizzazzjoni/Titolu: ....

Triq: .... **Numru.:** .... **Kaxxa Postali:** ....

Kodiċi Postali: .... **Belt:** .... **Pajjiż:** ....

Tel.: .... **Faks:** ....

☐ Jien nixtieq li nibqa' infurmat/a dwar l-attivitajiet tal-Kummissjoni Ewropea fil-qasam tal-politika komuni tas-sajd u tal-politika marittima integrata.

E-mail: ....

Jien nieħu att tal-impenn tal-Kummissjoni Ewropea li ma taqsamx l-informazzjoni personali tiegħi ma' terzi persuni u li ma terġax tużaha għal xi raġuni oħra ħlief dik li ngħabru għaliha, jew għal raġunijiet ta' marketing dirett jew indirett. Fi kwalunkwe ħin jien nista' nitlob li ma nibqax niġi kkuntattjat/a.

L-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet